Súd:	Okresný súd Ružomberok
Spisová značka:	6C/12/2009
Identifikačné číslo súdneho spisu:	5909201602
Dátum vydania rozhodnutia:	20. 06. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Vladimír Topoľančík
ECLI:	ECLI:SK:OSRK:2012:5909201602.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Ružomberok samosudcom JUDr. Vladimírom Topoľančíkom v právnej veci navrhovateľa: G.. P. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom Š.. P. XX, H., zastúpeného Mgr. Ivanom Petkovom, advokátom, so sídlom Na vŕšku 12, 811 01 Bratislava, proti odporcovi: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie č. 13, 813 11 Bratislava, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím, takto

r o z h o d o l :

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi sumu 38.755,-eur, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku.

Vo zvyšnej časti súd návrh zamieta.

O trovách konania súd rozhodne do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

o d ô v o d n e n i e :

Návrhom zo dňa 02.04.2009 doručeným tunajšiemu súdu dňa 09.04.2009 sa navrhovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu domáhal voči odporcovi nároku na náhradu škody vo výške 67.400,00 eur ako nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím o väzbe spolu s trovami konania. V návrhu navrhovateľ uviedol, že uznesením Úradu inšpekčnej služby PZ, Inšpekčný odbor Banská Bystrica ČVS: ÚIS-116/BB-PO-2004 zo dňa 28.06.2004 mu bolo vznesené obvinenie pre trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Trestného zákona. Dňa 29.06.2004 uznesením ČVS: KRP-65/ OVK-ZI-2004 mu bolo vznesené obvinenie vyšetrovateľkou Krajského riaditeľstva PZ, Úrad justičnej a kriminálnej polície PZ Žilina pre trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1, ods. 2 písm. e) Trestného zákona. Uznesením Okresného súdu Ružomberok sp.zn. Tp 38/04 zo dňa 30.06.2004 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline sp.zn. 1Tpo 155/04 zo dňa 10.08.2004 bol navrhovateľ vzatý do väzby. V priebehu trestného konania navrhovateľ opakovane žiadal o prepustenie z väzby na slobodu, taktiež jeho matka ponúkala prevzatie záruky za jeho ďalšie správanie i peňažnú záruku, avšak tieto žiadosti boli zamietnuté. Väzba trvala od 29.06.2004 do 01.06.2005, kedy bol navrhovateľ prepustený na slobodu uznesením Krajského súdu v Žiline sp.zn. 2Tos 81/05 zo dňa 01.06.2005. Rozsudkom Okresného súdu Ružomberok sp.zn. 7T/22/2005 zo dňa 01.08.2007 bol navrhovateľ oslobodený spod obžaloby týkajúcej sa skutku, ktorý zakladal trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1. ods. 2 písm. e) Trestného zákona. Vo vzťahu k skutku, ktorý pôvodne zakladal trestný čin vydierania podľa § 202 ods. 1 Trestného zákona prokurátorka v priebehu hlavného pojednávania ustúpila od obvinenia. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 01.08.2007. Navrhovateľ si preto uplatnil nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím o väzbe žiadosťou o predbežné prerokovanie na náhradu škody, ktorá zahŕňala náhradu škody za trovy obhajoby vo výške 234.808,-Sk (7.794,20 eur), za stratu na zárobku vo výške 212.605,-Sk (7.057,19 eur) a za nemajetkovú ujmu spôsobenú mu výkonom

väzby vo výške 4.000.000,-Sk (132.775,68 eur). Na jeho žiadosť zo dňa 06.11.2008 o poskytnutie informácie, v akom štádiu je vybavenie jeho žiadosti, mu bolo odporcom oznámené, že jeho žiadosť nebola prerokovaná v šesťmesačnej lehote z objektívnych dôvodov pre množstvo skôr obdržaných žiadostí, ktoré sú vybavované v bežnom časovom poradí, ako došli na úrad. Navrhovateľ súčasne poukázal na to, že počas väzby prežíval veľké psychické útrapy, mal problém s prijímaním stravy, v noci nemohol spať, počas väzby výrazne schudol, po prepustení pociťoval veľkú hanbu, na verejnosť chodil len v najnutnejších prípadoch, nakoľko známi vedeli, že bol vo väzbe on nemohol každému vysvetľovať, že tam bol neprávom.

Odporca vo vyjadrení k návrhu zo dňa 22.10.2009 doručeného tunajšiemu súdu dňa 26.10.2009 uznal nárok navrhovateľa čo do náhradu škody za trovy obhajoby v trestnom konaní. Pokiaľ však ide o uplatnenú náhradu škody za ušlý zárobok z dôvodu prepustenia zo služieb Policajného zboru SR, ako aj náhradu za nemajetkovú ujmu, v tejto časti žiadal odporca návrh navrhovateľa ako nedôvodný zamietnuť, nakoľko na uvedené nároky sa vzťahuje zákon č. 58/1969 Zb, ktorý náhradu nemajetkovej ujmy neupravuje.

Na pojednávaní dňa 11.11.2009 právny zástupca navrhovateľa navrhol rozšírenie návrhu na začatie konania tak, že odporcu zaviaže zaplatiť navrhovateľovi sumu 67.400,00 eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy a sumu 7.794,20 eur titulom náhrady škody a trovy konania, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku. Súd potom uznesením vyhláseným na pojednávaní dňa 11.11.2009 zmenu návrhu v uvedenom znení pripustil.

Podaním zo dňa 05.01.2010 doručeným tunajšiemu súdu 11.01.2010 právny zástupca navrhovateľa navrhol, aby súd rozhodol čiastočným rozsudkom, ktorým uloží odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 7.794,20 eur titulom náhrady škody za náhradu trov obhajoby, ako aj náhradu trov konania, a to do troch dní od právoplatnosti výroku rozsudku s poukazom na skutočnosť, že právny nárok navrhovateľa týkajúci sa náhrady škody za trovy obhajoby nebol sporný.

V podaní doručenom súdu dňa 17.02.2010 právny zástupca navrhovateľa na doplnenie dôvodnosti návrhu na začatie konania poukázal na vymedzenie pojmu škoda v článku 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorého aplikácia má prednosť pred vnútroštátnou úpravou.

Čiastočným rozsudkom č.k. 6C/12/2009-206 zo dňa 26.03.2010 (právoplatným dňom 12.05.2010) súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 7.794,20 eur titulom náhrady škody za náhradu trov obhajoby, a to do troch dní od právoplatnosti výroku tohto rozsudku.

Uznesením č.k. 6C/12/2009-219 zo dňa 14.07.2010 súd prerušil konanie do do právoplatného skončenia konania o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o rozklade č.p. SLV-186/PK-2007 zo dňa 11.02.2008 vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 2S 97/08 majúc za to, že výsledok tohto konanie má podstatný vplyv a význam pre rozhodnutie súdu z dôvodu, že navrhovateľ svoj nárok odôvodňoval jednak psychickými útrapami, ktoré musel prežívať počas väzby, a jednak prepustením zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru a s tým súvisiacou stratou možnosti navrhovateľom predpokladaného profesionálneho postupu, stratou vízie jeho osobného života, ako aj stratou príjmu. Uznesením č.k. 6C/12/2009-273 zo dňa 16.04.2012 súd rozhodol o pokračovaní v konaní.

Na pojednávaní dňa 20.06.2012 právny zástupca navrhovateľa s poukazom na veľké psychické útrapy, ktoré mal navrhovateľ v súvislosti s výkonom predmetnej väzby, navrhol zmenu návrhu na začatie konania tak, aby súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi titulom nemajetkovej ujmy v peniazoch sumu 200.000,-eur, a to do 3 dní od právoplatnosti výroku rozsudku. Súd uznesením vyhláseným na pojednávaní dňa 20.06.2012 zmenu návrhu v uvedenom znení pripustil. Zároveň právny zástupca navrhovateľa uviedol, že pokiaľ bol navrhovateľ v súvislosti so vzatím do väzby prepustený z Policajného zboru, nárokov z neplatného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru navrhovateľa k

MV SR sa budú domáhať po právoplatnom skončení konania o dovolaní, ktoré v súčasnosti prebieha na Najvyššom súde SR.

Navrhovateľ v priebehu pojednávaní uviedol, že väzbu veľmi zle znášal. Referenti vo väzbe vôbec netajili to, že je príslušníkom policajného zboru, a táto skutočnosť bola všeobecne známa aj u ostatných väzňoch, ktorí mu to potom dali aj náležite pocítiť. Vo väzbe ho napr. príslušníci ZVJS oslovovali „pán poručík“, pričom poukázal na to, že príslušníci policajného zboru majú asi to najhoršie postavenie vo väzbe, resp. vo výkone trestu, nakoľko im sa kladie za vinu odsúdenie, resp. väzba zo strany ostatných väzňov. Navrhovateľ ďalej uviedol, že mával vo výkone väzby aj zdravotné problémy v súvislosti so stravou, sťažoval sa aj na jej kvalitu a množstvo. Pred vzatím do väzby viedol riadny život, bol príslušníkom Úradu pre ochranu ústavných činiteľov, kde už v prípravnej službe bol poverený dôležitými úlohami a nadriadení boli s ním spokojní. Tým, že bol vzatý do väzby, sa mu zrútil život, a to nielen profesijný, ale aj osobný. Kontakt s blízkymi osobami bol veľmi obmedzený a došlo k pretrhnutiu niektorých vzájomných kontaktov, pričom niektoré väzbou narušené vzťahy sa ani po prepustení z väzby nenapravili. Aj po prepustení na slobodu mal navrhovateľ v súvislosti s výkonom väzby ďalšie problémy, napr. si nemohol nájsť prácu, preto sa zamestnal ako servisný technik registračných pokladní v spoločnosti, ktorú založila na tento účel jeho matka, ktorá predtým vykonávala túto prácu ako fyzická osoba. Ďalej poukázal na to, že podal návrh na obnovu konania ohľadne personálneho rozkazu Ministra vnútra SR č. 317 z 12.08.2004, na základe ktorého bol prepustený zo služobného pomeru. Skutočnosť, že bol vo väzbe, ho aj po toľkých rokoch od prepustenia na slobodu neustále traumatizuje. Navrhovateľ v rámci záverečnej reči poukázal na to, že jeho spoločenský kredit a spoločenské uplatnenie vykonanou väzbou veľmi utrpeli. V čase práce na polícii sa začal orientovať na prácu pyrotechnikov a zúčastňoval sa aj akcií v tejto oblasti. Tým, že bol vo väzbe, aj keby bol následne prijatý do policajného zboru, odborne by vo svojom veku už nestačil mladším kolegom pracujúcim v tejto oblasti, nakoľko väzba ho pripravila o veľa času potrebného na jeho odborný rast.

Odporca v priebehu pojednávaní poukazoval na to, že na predmetný prípad sa vzťahujú ustanovenia zákona č. 58/1968 Z.z., nakoľko rozhodnutie o väzbe bolo vydané za účinnosti tohto zákona, pričom tento zákon upravuje iba náhradu skutočnej škody, nie však nemajetkovej ujmy v peniazoch. Článok 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd sa vzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy, resp. škody obetí nezákonného zadržania, alebo zatknutia, pričom toto ustanovenie Dohovoru nemožno v danom prípade použiť, nakoľko väzba navrhovateľa a s tým súvisiace trestné stíhanie navrhovateľa v čase jeho vzatia do väzby bolo dôvodné. Ďalej poukazoval na to, že nenesie žiadnu zodpovednosť za prepustenie navrhovateľa z Policajného zboru SR na základe personálneho rozkazu MV SR. Z toho dôvodu súd by na túto skutočnosť pri určení výšky nemajetkovej ujmy v prípade, ak bude mať za to, že sú splnené zákonné podmienky pre jej priznanie, nemal prihliadať. Napriek tomu, to, čo sa stalo navrhovateľovi, je mu ľúto. On však má za to, že nároky navrhovateľa uplatnené v tomto konaní sú neprimerane vysoké. V tejto súvislosti odporca poukázal na právnu úpravu v Nemecku, v zmysle ktorej má osoba, ktorá bola zatknutá, resp. vo výkone vyšetrovacej väzby, nárok na odškodné vo výške 25,- eur za každý deň vykonanej väzby, resp. zatknutia. V rámci záverečnej reči tiež poukázal na to, že napr. v prípade náhrady štátu voči osobám, ktoré boli umiestnené v koncentračných táboroch, súd im priznáva náhradu vo výške 100,-eur za každý mesiac pobytu v koncentračnom tábore, pričom pobyt v koncentračnom tábore určite rozhodne viac zasiahol do integrity týchto osôb, ako je to u navrhovateľa.

V rámci dokazovania súd okrem výsluchu účastníkov konania oboznámil sa s listinami založenými v spise a pripojenými trestnými spismi tunajšieho súdu 7T/22/2005 a Tp/38/04 a vykonal výsluch svedkov, pričom zistil nasledovné:

uznesením Úradu inšpekčnej služby PZ, Inšpekčný odbor Banská Bystrica ČVS: ÚIS-116/BB-PO-2004 zo dňa 28.06.2004 bolo voči navrhovateľovi začaté trestné stíhanie vo veci trestného činu výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Trestného zákona. Dňa 29.06.2004 uznesením ČVS: KRP-65/OVK-ZI-2004 bolo navrhovateľovi vznesené obvinenie vyšetrovateľkou Krajského riaditeľstva PZ, Úrad justičnej a kriminálnej polície PZ Žilina pre trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1, ods. 2 písm. e) Trestného zákona. Obidve veci boli spojené na spoločné konanie. Uznesením Okresného súdu Ružomberok sp.zn. Tp 38/04 zo dňa 30.06.2004 bol navrhovateľ vzatý do väzby s poukazom na § 67 ods. 1

písm. c/ Trestného poriadku s tým, že väzba začala dňa 29.06.2004. Uznesením Krajského súdu v Žiline sp.zn. 1Tpo 155/04 zo dňa 10.08.2004 súd sťažnosť obvineného proti rozhodnutiu o väzbe zamietol. Personálnym rozkazom Ministra vnútra Slovenskej republiky č. 317 zo dňa 12.08.2004 bol navrhovateľ prepustený podľa § 192 ods. 1 písm. e/ zák. č. 73/1998 Z.z. prepustený zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru, pričom služobný pomer bol ukončený dňom 17.08.2004. Väzba navrhovateľa trvala od 29.06.2004 do 01.06.2005, kedy bol navrhovateľ prepustený na slobodu uznesením Krajského súdu v Žiline sp.zn. 2Tos 81/05 zo dňa 01.06.2005. Krajský súd v Žiline súčasne prijal peňažnú záruku vo výške 50.000,-Sk, ktorú zložila matka navrhovateľa. Rozsudkom Okresného súdu Ružomberok sp.zn. 7T/22/2005 zo dňa 01.08.2007 (právoplatným dňa 01.08.2007) bol navrhovateľ oslobodený spod obžaloby týkajúcej sa skutku, ktorý zakladal trestný čin vydierania podľa § 235 ods. 1. ods. 2 písm. e) Trestného zákona, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol obžalovaný stíhaný. Vo vzťahu k skutku, ktorý pôvodne zakladal trestný čin výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Trestného zákona, prokuratúra v priebehu hlavného pojednávania v zmysle § 182 ods. 2 Trestného poriadku ustúpila od obvinenia.

Z výpovede svedka F. W., ktorý je dlhoročným priateľom navrhovateľa, vyplynulo, že navrhovateľ bol pred vzatím do väzby človekom plným entuziazmu, venoval sa športu a dobre sa o seba staral. Väzba navrhovateľa zlomila, jeho predstavy o živote sa zmenili. Prestal sa o seba starať, rapídne schudol možno o 30 - 40 kg, a to pravdepodobne v dôsledku jeho psychických problémov. Väzni aj príslušníci ZVJS často poukazovali na jeho minulosť, že bol policajtom. Navrhovateľ na neho pri stretnutí vo väzbe pôsobil apaticky a ľahostajne k jednotlivým problémom. Potom, ako bol navrhovateľ prepustený z výkonu väzby, bol stále úplne zmenený. Navyše na tom nebol dobre finančne, nakoľko nemal zamestnanie.

Svedok F. X., ktorý bol spoluväzňom navrhovateľa asi 3-4 mesiace, rovnako poukázal na to, že navrhovateľ bol vo väzbe apatický, zamyslený. Psychicky väzbu zle znášal, čo sa u neho prejavilo tak, že sa nechal úplne zarásť a vôbec sa nestaral o svoj zovňajšok. Navrhovateľ držal hladovku asi 3-4 dni, možno aj dlhšie, vo väzbe veľmi schudol. Vo väznici bolo všeobecne známe, že navrhovateľ bol policajtom, pričom táto informácia sa od príslušníkov ZVJS rýchlo rozšírila aj medzi ostatných spoluväzňov. Svedok tiež uviedol, že nebolo štandardné, aby bol niektorý z väzňov eskortovaný pod takým dohľadom, ako to bolo vo vzťahu k navrhovateľovi, avšak iné difamujúce prejavy zo strany príslušníkov na adresu navrhovateľa alebo iné zaobchádzanie si nevšimol.

Svedkyňa Ľ. O., matka navrhovateľa, poukázala na to, že navrhovateľ bol veľmi veselý mladý človek, plný elánu. Po tom, ako bol vzatý do väzby, ho pravidelne navštevovala a videla, ako výkonom väzby trpí, o svojom zlom psychickom stave jej aj písal. Stále jej vravel, že je nevinný a aj preto pravdepodobne na neho väzba veľmi zle vplývala. Potom, ako bol prepustený z väzby na slobodu, bol na tom psychicky veľmi zle, napr. sa strhával zo spania. Prvé mesiace vychádzal z domu iba s ňou, nakoľko nebol schopný opustiť domov sám. Psychický stav navrhovateľa bol taký zlý, že nemohol pozerať v televízii programy týkajúce sa väzenského prostredia, prípadne obdobné programy, nakoľko to na neho veľmi zle vplývalo. Navrhovateľ po prepustení z väzby mal aj panický strach z polície. Rovnako mal veľký problém nájsť si nejaké zamestnanie, keď zamestnávatelia ho kvôli výkonu väzby nechceli zamestnať. V súčasnosti je už stav navrhovateľa podstatne lepší, má priateľku a pracuje vo firme, kde je spoločníkom.

Z výpovede svedkyne S. Š., priateľky navrhovateľa, vyplynulo, že na navrhovateľovi zanechala väzba stopy, v noci sa často budí. Väzba navrhovateľa ovplyvnila aj ich spoločenský život, sú utiahnutejší. Navrhovateľ stratil pomerne veľa priateľov, ktorí sa dozvedeli o tom, že bol vo väzbe, preto sa menej stretávajú s inými ľuďmi.

Z čestného vyhlásenia P.. Q. O., ktorá v roku 2004 pracovala ako príslušník PZ na Úrade pre ochranu ústavných činiteľov MV SR na personálnom oddelení, vyplynulo, že navrhovateľ bol prijatý do služobného pomeru príslušníka Policajného zboru do funkcie starší referent špecialista na odbor technického zabezpečenia úradu. Z výberového konania si ho zapamätala z dôvodu, že bol aktívnym členom Dukly Trenčín, kde reprezentoval aj SR vo vzpieraní. Po tom, ako navrhovateľa vzali do vyšetrovacej väzby, museli na návrh riaditeľa úradu predložiť návrh na prepustenie navrhovateľa zo služobného pomeru v zmysle vtedy platného zákona z dôvodu vzatia do väzby. Navrhovateľa pritom

vždy poznala ako čestného a zodpovedného človeka a o spáchaní skutku, ktorý sa mu kládol za vinu, nebola presvedčená.

Podľa § 27 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje doterajšími predpismi.

Podľa § 5 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má voči štátu ten, na kom bola väzba vykonaná, ak bolo proti nemu trestné stíhanie zastavené alebo ak bol spod obžaloby oslobodený.

Podľa § 5 ods. 2 zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom právo na náhradu škody nemá ten,

a) kto si väzbu zavinil sám, najmä tým, že pokusom o útek alebo iným svojím konaním dal príčinu pre obavy, ktoré boli dôvodom väzby alebo jej predĺženia,

b) kto bol spod obžaloby oslobodený alebo proti komu bolo trestné stíhanie zastavené len preto, že nie je za spáchaný trestný čin trestne zodpovedný alebo že mu bola udelená milosť alebo že trestný čin bol amnestovaný.

Podľa § 8 zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom zodpovednosti podľa ustanovení § 5 a 6 sa nemožno zbaviť.

Podľa § 9 ods. 1 veta prvá a druhá zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe alebo treste je potrebné vopred prerokovať s ústredným orgánom. Ak ide o rozhodnutie vydané v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní, ako aj v konaní pred štátnym notárstvom alebo miestnym ľudovým súdom, je ústredným orgánom Ministerstvo spravodlivosti tej republiky, na území ktorej má sídlo orgán, ktorý rozhodol v prvom stupni.

Podľa § 10 zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom ak ústredný orgán neuspokojí nárok poškodeného do šiestich mesiacov odo dňa podania žiadosti, môže sa poškodený domáhať nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

Podľa § 20 zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom pokiaľ nie je ustanovené inak, riadia sa právne vzťahy upravené v tomto zákone občianskym zákonníkom. Do úvahy prichádza najmä použitie ustanovenia § 442 ods. 1 o náhrade skutočnej škody.

Podľa § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka, uhrádza sa skutočná škoda a to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk).

Podľa článku 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

a/ zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom,

b/ zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby preto, že sa nepodrobila rozhodnutiu vydanému súdom podľa zákona, alebo preto, aby sa zaručilo splnenie povinnosti ustanovenej zákonom,

c/ zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby na účely predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní,

d/ iné pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia na účely výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody na účely jeho predvedenia pred príslušný orgán,

e/ zákonné držanie osôb, aby sa zabránilo šíreniu nákazlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov,

f/ zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

Podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý, kto bol zatknutý alebo pozbavený slobody v rozpore s ustanovením tohto článku, má nárok na odškodnenie.

V prejednávanej veci sa navrhovateľ domáha náhrady škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe, ktorá bola na ňom vykonaná na základe uznesenia Okresného súdu Ružomberok Tp 38/04 zo dňa 30.06.2004 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline sp.zn. 1Tpo 155/04 zo dňa 10.08.2004 v trvaní od 29.06.2004 do 01.06.2005 (t.j. 337 dní), pričom navrhovateľ bol rozsudkom tunajšieho súdu sp.zn. 7T/22/2005 zo dňa 01.08.2007 oslobodený spod obžaloby. Vzhľadom na to, že rozhodnutie o väzbe bolo vydané pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z. (tento zákon nadobudol účinnosť dňom 01.07.2004), je podľa názoru súdu potrebné na predmetnú právnu vec aplikovať ustanovenia zák. č. 58/1969 Zb..

Nároky na náhradu škody podľa zák. č. 58/1969 Zb. sú svojou povahou občianskoprávne nároky, pričom jednou z podmienok pre rozhodnutie o takýchto nárokoch v občianskom súdnom konaní je predbežné prerokovanie tohto nároku s ústredným orgánom, pričom ústredným orgánom, s ktorým sa má vec predbežne prerokovať, je za oblasť rozhodovacej činnosti súdov na trestnom a občianskoprávnom úseku Ministerstvo spravodlivosti (§ 9 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb.). V prejednávanej veci súd mal za preukázané, že navrhovateľ listom zo dňa 06.11.2008 adresovaným Ministerstvu spravodlivosti SR si uplatnil nárok na náhradu škody spôsobenú rozhodnutím o väzbe pozostávajúcu z náhradu škody za trovy obhajoby vo výške 234.808,-Sk, za stratu na zárobku vo výške 212.605,-Sk a za nemajetkovú ujmu spôsobenú mu výkonom väzby vo výške 4.000.000,-Sk. Na jeho žiadosť zo dňa 06.11.2008 o poskytnutie informácie, v akom štádiu je vybavenie jeho žiadosti, mu Ministerstvo spravodlivosti SR listom zo dňa 21.11.2008 oznámilo, že jeho žiadosť nebola prerokovaná v šesťmesačnej lehote z objektívnych dôvodov pre množstvo skôr obdržaných žiadostí. Vzhľadom na uvedené súd má za to, že bola splnená podmienka predbežného prerokovania tohto nároku na príslušnom ústrednom orgáne, a to Ministerstve spravodlivosti SR.

Právna úprava obsiahnutá v zák. č. 58/1969 Zb. náhradu nemajetkovej ujmy pri zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe neumožňuje. Z ustanovenia § 20 tohto zákona v spojení s § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že sa uhrádza skutočná škoda, a to čo poškodenému ušlo (ušlý zisk). Podľa ustanovení Občianskeho zákonníka upravujúcich náhradu škody sa nemateriálna ujma neodškodňuje s výnimkou, ktorou je odškodnenie bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia pri škode na zdraví a od účinnosti zákona č. 526/2002 Z.z. aj s výnimkou škody spôsobenej niektorým trestným činom korupcie. V tejto súvislosti však súd v súlade so závermi judikatúry Najvyššieho súdu SR (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31.05.2007, sp.zn. 4 Cdo 177/2005) poukazuje na ust. čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd. Prednosť takejto medzinárodnej zmluvy pred zákonom znamená ústavný príkaz adresovaný súdu aplikovať ex offo na

daný prípad priamo relevantné ustanovenie medzinárodnej zmluvy, a to za predpokladu, že sú splnené všetky podmienky vyplývajúce z uvedeného ústavného článku.

V intenciách vyššie uvedeného súd dáva do pozornosti, že nárok na náhradu škody za predchádzajúce nezákonné pozbavenie osobnej slobody zaručuje nielen vnútroštátna úprava - v prejednávanej veci zákon č. 58/1969 Zb. vykonávajúci čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, ale aj čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Vzhľadom na to bolo povinnosťou súdu nárok navrhovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 200.000,-eur posúdiť aj podľa príslušných ustanovení Dohovoru. Podmienkou práva na odškodnenie v zmysle čl. 5 ods. 1 a 5 Dohovoru je porušenie niektorého ustanovenia čl. 5 ods. 1 až 4 Dohovoru, alebo že pozbavenie osobnej slobody je v rozpore s vnútroštátnym právom. Predpokladom nároku je vznik škody v príčinnej súvislosti s namietaným porušením čl. 5. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa pod škodou v zmysle čl. 5 ods. 5 Dohovoru rozumie tak škoda materiálna, ako aj nemateriálna. Pretože Dohovor umožňuje v uvedenom článku odškodnenie aj nemateriálnej ujmy, má jeho aplikácia, pokiaľ ide o obsah pojmu škoda, prednosť pred vnútroštátnou úpravou. Ak teda odporca namietal, že navrhovateľovi nemožno priznať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., je jeho záver síce v súlade s vymedzením náhrady škody podľa vnútroštátnej právnej úpravy (§ 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka), neobstojí však vo svetle chápania náhrady škody, ktoré vyplýva z čl. 5 ods. 5 Dohovoru, ktorý je súd povinný aplikovať prednostne pred zákonom.

Ustanovenie § 5 zák. č. 58/1969 Zb. zakladá zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe. Subjektmi tejto zodpovednosti sú štát na jednej strane a na druhej strane ten, na kom bola väzba vykonaná. Podmienkami tejto zodpovednosti sú rozhodnutie o väzbe, škoda a príčinná súvislosť medzi nimi. Predpokladom zodpovednosti je skutočnosť, že voči tomu, na kom bola väzba vykonaná, bolo trestné stíhanie zastavené, alebo bol oslobodený spod obžaloby. Uvedená úprava odškodňovania za väzbu sa vo viacerých ohľadoch líši od toho, čo vyžaduje čl. 5 ods. 5 Dohovoru. Nárok na odškodnenie sa priznáva, aj keď rozhodnutie o väzbe bolo zákonné, ak bolo trestné stíhanie zastavené alebo bol obvinený oslobodený spod obžaloby. I keď čl. 5 ods. 5 Dohovoru zaručuje odškodnenie za pozbavenie osobnej slobody v prípadoch obdobných prípadom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom alebo nezákonným rozhodnutím, možno použiť tento článok aj v prípadoch, v ktorých sú splnené podmienky zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe podľa zákona č. 58/1969 Zb.. Vzhľadom na vnútroštátnu úpravu, ktorá sankcionuje štát zodpovednosťou za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe, treba aj tieto prípady považovať za prípady chybného pozbavenia osobnej slobody, pričom nárok na odškodnenie sa priznáva, aj keď rozhodnutie o väzbe bolo zákonné, ak bolo trestné stíhanie zastavené alebo bol obvinený oslobodený spod obžaloby (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31.05.2007, sp.zn. 4 Cdo 177/2005). Pokiaľ potom odporca namietal, že ustanovenia Dohovoru nemožno v danom prípade použiť, nakoľko väzba navrhovateľa (a s tým súvisiace trestné stíhanie) bola dôvodná, a teda rozhodnutie o väzbe nebolo v čase jeho vydania nezákonné, súd poukazuje na to, že takýto názor je v rozpore so samotným zmyslom právnej úpravy odškodňovania za nezákonné rozhodnutia, resp. nesprávny úradný postup zo strany štátu, ktorej cieľom je nahradiť ujmy, resp. škody, ktoré takýmito rozhodnutiami, resp. postupmi zo strany štátu vznikli. V nadväznosti na uvedené potom platí, že ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov podľa ustanovení § 5 zákona č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o väzbe, pričom rozsah tejto náhrady nemožno obmedziť iba na náhradu skutočnej škody a ušlého zisku, ale pri priamej aplikácii Dohovoru, ktorý rozširuje rozsah tejto náhrady, aj na náhradu nemajetkovej ujmy. Súd zdôrazňuje, že Dohovor upravuje iba rozsah náhrady škody, pričom podmienky vzniku nároku na náhradu škody je potrebné posudzovať podľa § 5 zákona č. 58/1969 Zb. Uvedené právo na náhradu škody by potom podľa právneho poriadku Slovenskej republiky, pri chápaní zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím o väzbe ako zodpovednosti objektívnej, nemal iba ten, kto si väzbu zavinil sám a ten, kto bol spod obžaloby oslobodený alebo bolo proti nemu trestné stíhanie zastavené len preto, že nie je za spáchaný trestný čin zodpovedný, alebo že mu bola udelená milosť, alebo že trestný čin bol amnestovaný, čo v súdenej nebolo dané.

Filozofiu právnej úpravy vzťahujúcej sa na odškodňovanie potvrdzujú aj závery judikatúry týkajúcej sa síce náhrady trov obhajoby, avšak vzhľadom na jej obsah v širšom ponímaní aplikovateľnej v súdenej veci, podľa ktorej zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe) bola odčinená. Systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal, a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18.08.2010, sp. zn. 4 M Cdo 15/2009). Rovnako možno poukázať aj na stanovisko vyslovené Najvyšším súdom SR v rozsudku sp.zn. 1 Cdo 53/93 z 28. júna 1993, z ktorého možno vyvodiť, že oslobodenie spod obžaloby má v zmysle ust. § 4 zák. č. 58/1969 Zb., rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o vzatí do väzby pre nezákonnosť, ak k oslobodeniu došlo z dôvodu, že predpoklad o spáchaní trestného činu vyslovený v uznesení o vznesení obvinenia nebol potvrdený. Štát musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V takejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania.

Výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je určovaná úvahou súdu, avšak s prihliadnutím na zákonné kritériá a závažnosť vzniknutej ujmy (§ 136 O.s.p.). Určenie konkrétnej výšky náhrady potom musí zohľadňovať všetky okolnosti prípadu a musí byť v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Zmyslom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je dať do vzťahu mieru ujmy na hodnotách ľudskej osobnosti s konkrétnym finančným vyjadrením náhrady takejto nemajetkovej ujmy, ktorá navrhovateľovi vznikla a aspoň týmto spôsobom prispieť k zmierneniu vzniknutého stavu. V tejto súvislosti súd zdôrazňuje, že trestné stíhanie a v rámci neho aj výkon väzby predstavujú vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvolávajú aj ďalšie negatívne dopady na jeho osobný život, zasahujú do súkromného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a preto sú spôsobilé okrem porušenia práva na osobnú slobodu garantovaného článkom 17 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky obmedziť, či porušiť aj jeho právo na rešpektovanie a ochranu súkromného a rodinného života, dôstojnosti, osobnej cti a dobrej povesti tak, ako to zaručuje článok 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky.

V intenciách vyššie uvedených skutočností súd konštatuje, že väzbou navrhovateľa došlo k jednému z najväčších zásahov do jeho ľudských práv, a to predovšetkým do práva na osobnú slobodu. Je veľmi ťažké posúdiť, aké následky môže mať takýto zásah na psychiku toho-ktorého človeka, nakoľko každý jedinec je individuálny, pričom táto individualita je výsledkom jeho povahových vlastností, a teda objektívne možno tento dosah zistiť iba na základe vonkajších sprievodných javov, t.j. jeho správania, resp. vnímania zmien jeho osoby vonkajším prostredím. Výkon väzby navrhovateľom v súdenej veci trval celkom 337 dní, pričom nepriaznivo zasiahol do života samotného navrhovateľa, ako aj jeho najbližšieho okolia. Výkonom väzby u navrhovateľa došlo k obmedzeniu jeho súkromného a rodinného života, k odčleneniu navrhovateľa od jeho najbližších, a táto skutočnosť neodvratne zasiahla aj do jeho osobného a spoločenského života, ako to vyplynulo i z vykonaného dokazovania. Rozhodnutím o väzbe a trvaním samotnej väzby bol navrhovateľ obmedzovaný vo svojom pohybe, v kontakte s blízkymi osobami a známymi, v slobodnej voľbe, ako naložiť so svojím časom. Navrhovateľ pred nástupom do výkonu väzby bol v dobrej fyzickej kondícii, keď bol reprezentantom Slovenskej republiky vo vzpieraní, pričom vo väzbe navrhovateľ držal na protest hladovku a výrazne schudol. Z vykonaného dokazovania tiež vyplynulo, že väzba do značnej miery zasiahla aj psychický stav navrhovateľa. Navrhovateľ bol vo väzbe apatický, uzavretý, zanedbával starostlivosť o svoj zovňajšok. Po prepustení z výkonu väzby sa často budil zo spánku, nechcel von vychádzať sám, mal panický strach z polície. Navrhovateľ si po prepustení na slobodu nedokázal práve z dôvodu výkonu väzby nájsť zamestnanie. Navyše vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že rozhodnutie o väzbe malo obzvlášť negatívny dopad na osobu navrhovateľa z hľadiska budovania jeho kariéry a očakávaného služobného postupu v zamestnaní. V tejto súvislosti súd poukazuje na skutočnosť, že navrhovateľ bol príslušníkom Policajného zboru, z ktorého bol práve z dôvodu nástupu na výkon väzby prepustený. Navrhovateľ vyštudoval vysokú školu v odbore špeciálna

vojenská technika, pričom v rámci svojho povolania vykonával funkciu staršieho referenta špecialistu na odbor technického zabezpečenia na Úrade pre ochranu ústavných činiteľov a diplomatických misií MV SR. Tým, že bol vo väzbe, stratil toľko času na odborný rast, že by aj v prípade opätovného prijatia do policajného zboru nestačil odborne mladším kolegom pracujúcim v tejto oblasti. Vo väzbe navrhovateľ musel znášať narážky na skutočnosť, že bol predtým policajtom a zo svedeckej výpovede jeho spoluväzňa vyplynulo, že mu ako väzňovi bola napr. pri eskortovaní venovaná nadštandardná pozornosť.

Z uvedených skutočností vyplýva, že zo strany štátu došlo k výraznému neprimeranému zásahu do integrity osobnosti navrhovateľa, ktorý zanechal na osobe navrhovateľa negatívne následky. Súd potom v súlade s vyššie citovanými zákonnými ustanoveniami a výsledkami dokazovania, keď mal preukázané, že dopad odňatia slobody podstatným spôsobom zasiahol do života navrhovateľa, a to tak v čase výkonu väzby, ako aj v nasledujúcom období, priznal navrhovateľovi za utrpenú nemajetkovú ujmu náhradu vo výške 38.775,-eur, čo predstavuje odškodnenie vo výške 115,-eur za každý deň obmedzenia osobnej slobody (t.j. 337 dní x 115,-eur = 38.775,-eur). Pokiaľ odporca poukazoval na to, že osobám, ktoré boli umiestnené v koncentračných táboroch, sa priznáva náhrada škody vo výške cca. 100,-eur (99,59 eur) za každý mesiac pobytu v tábore, súd považoval túto argumentáciu za právne irelevantnú (vzhľadom na iné podmienky a kritériá, z ktorých sa pri priznaní tejto náhrady vychádza), nakoľko predmetné odškodnenie je iba určitým prejavom morálnej satisfakcie zo strany štátu, a nie náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom výšku tejto satisfakcie si stanovil priamo štát.

Pokiaľ sa navrhovateľ domáhal priznania vyššieho odškodného, súd v tejto časti nad rámec priznanej čiastky návrh navrhovateľa zamietol, majúc za preukázané, že súdom priznané odškodnenie je primerané a spravodlivé vzhľadom na zásah do súkromia navrhovateľa a spôsobenú ujmu. Pokiaľ navrhovateľ na podporu svojich argumentov predložil rozhodnutia iných súdov priznávajúcich náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 120.000,-eur alebo 230.000,-eur, súd týmito rozhodnutiami nie je právne viazaný, obzvlášť za predpokladu iných skutkových okolností, na ktoré treba v každej konkrétnej veci osobitne prihliadať.

O trovách konania bude rozhodnuté v lehote 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej v zmysle § 151 ods. 3 O.s.p..

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Žiline, písomne, v troch vyhotoveniach.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,

b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),

f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák. č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov.